

P.Z. br. 125

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/21-12/17
URBROJ: 50301-05/31-21-6

Zagreb, 14. travnja 2021.

Hs**NP*140-01/21-01/03*50-21-04**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA	
65 - HRVATSKI SABOR	
ZAGREB, Trg Sv. Marka 2	
Primljeno: 15-04-2021	
Klasifikacija: 140-01/21-01/03	Čet. red. 65
Uredbeni broj: 50-21-04	Pril. Vrij.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o dopuni Zakona o mirovinskom osiguranju (predlagatelj: Silvano Hrelja, zastupnik u Hrvatskome saboru)
- mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA: 140-01/21-01/03, URBROJ: 65-21-03, od 11. ožujka 2021.

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20.), Vlada Republike Hrvatske o Prijedlogu zakona o dopuni Zakona o mirovinskom osiguranju (predlagatelj: Silvano Hrelja, zastupnik u Hrvatskome saboru), daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati Prijedlog zakona o dopuni Zakona o mirovinskom osiguranju (u daljnjem tekstu: Prijedlog zakona), koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Silvano Hrelja, zastupnik u Hrvatskome saboru, aktom od 10. ožujka 2021., iz sljedećih razloga:

Ovim Prijedlogom zakona predlaže se da se korisnicima mirovine ostvarene do 31. prosinca 2018. omogući ostvarivanje dodanog staža od šest mjeseci za svako rođeno ili posvojeno dijete, odnosno podnošenje zahtjeva u roku od 12 mjeseci za ponovno određivanje mirovine s računanjem dodanog staža prema članku 32.a Zakona o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 157/13., 151/14., 33/15., 93/15., 120/16, 18/18 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18., 115/18. i 102/19., u daljnjem tekstu: ZOMO).

Prije svega, Vlada Republike Hrvatske napominje kako je institut dodanog staža iz članka 32.a ZOMO-a uveden Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom

osiguranju („Narodne novine“, broj 115/18.), kao svojevrsna demografska mjera unutar mirovinskoga sustava, kojom se roditelju – majci koja ostvaruje pravo na mirovinu prema ZOMO-u ili prema drugim posebnim propisima u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti, u ukupni mirovinski staž za određivanje mirovine stvarno navršenom mirovinskom stažu dodaje razdoblje od šest mjeseci za svako rođeno ili posvojeno dijete, tj. iznimno roditelju – ocu, odnosno posvojitelju djeteta, ako je koristio pretežni dio dodatnog roditeljnog dopusta. Cilj navedene mjere je zaštititi majčinstvo te ujedno smanjiti jaz u visini mirovina između žena i muškaraca, do čega, između ostalog, dovodi i činjenica da su žene u određenom razdoblju radnog vijeka posvećene brizi za dijete. Uvođenjem dodanog staža iznos mirovine se povećao za oko 2 % za svako rođeno ili posvojeno dijete.

Stoga Vlada Republike Hrvatske naglašava kako je svrha uvođenja dodanog staža stvaranje preduvjeta da se smanji razlika u visini mirovina između budućih korisnica mirovine u odnosu na muškarce, a ne u odnosu na korisnice mirovine koje su mirovinu ostvarile do 31. prosinca 2018., odnosno u prijašnjem sustavu obračuna mirovina ili u sustavu nakon reforme 1999., kada je bio propisan drugačiji katalog prava i način izračuna.

Naime, prema prijašnjim općim mirovinskim propisima, mirovina se ostvarivala prema znatno blažim uvjetima starosne dobi i mirovinskog staža za stjecanje prava za osiguranike – žene, što ujedno znači i duže razdoblje korištenja prava na mirovinu. Značajno je bio veći katalog i opseg mirovinskog prava, jer se mirovina izračunavala od mirovinske osnovice prema desetogodišnjem prosjeku, a nakon 1999. u uvjetima postupnog širenja obračunskog razdoblja i polaznih faktora ovisnim o duljini mirovinskog staža ili minimalnog umanjenja polaznog faktora za sve korisnike do 2008.

Također, uz to treba istaknuti da je pravo na dodatni roditeljni dopust bilo uređeno propisima o radu pod drugim pretpostavkama o visini plaće, odnosno naknade plaće, dok važeći Zakon o roditeljnim i roditeljskim potporama („Narodne novine“, br. 85/08., 110/08. - ispravak, 34/11., 54/13., 152/14., 59/17. i 37/20.) propisuje da visina osnovice za naknadu plaće za dodatni roditeljni dopust ne ovisi o prosjeku plaće. Naknada koja je ulazila u obračun mirovine određivala se na temelju osnovice za naknadu, odnosno prosječnog vrijednosnog boda po satu, a tek za razdoblje od 1999. ulazi u obračun stvarno ostvarena svota naknade.

Slijedom navedenoga, upravo bi primjena odredbi o dodanom stažu na korisnice mirovine ostvarene do 31. prosinca 2018., kojima je mirovina određena prema prijašnjim propisima i na povoljniji način, dovela nove korisnice u nepovoljniji položaj. Naime, socijalna sigurnost zaposlenih i članova njihovih obitelji uređena je zakonom na način da se osiguranicima na načelima uzajamnosti i solidarnosti obvezno osigurava određeni katalog prava prema propisima, koji su na snazi u trenutku nastanka osiguranog rizika (starosti, smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, a članovima njihovih obitelji za slučaj smrti). Stoga Vlada Republike Hrvatske navode u Prijedlogu zakona kako su važeće odredbe ZOMO-a o dodanom stažu „nepravedne“, zbog toga što omogućuju ostvarivanje prava samo korisnicima koje ostvaruju pravo na mirovinu nakon njihova stupanja na snagu, smatra neutemeljenim.

Vlada Republike Hrvatske posebno ističe kako je neprihvatljivo povratno djelovanje Prijedloga zakona, na način da se odredbe o dodanom stažu primjenjuju unatrag na korisnike koji su pravo na mirovinu ostvarili prije 1. siječnja 2019., odnosno prije stupanja na snagu odredbi kojima je uveden institut dodanog staža. Vlada Republike Hrvatske napominje kako se u hrvatskom pravnom sustavu retroaktivnost smatra samo iznimno dopustivom, a u određenim pravnim područjima apsolutno nedopustivom. Naime, člankom 90. stavkom 4.

Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, u daljnjem tekstu: Ustav) propisano je da zakoni i drugi propisi državnih tijela i tijela koja imaju javne ovlasti ne mogu imati povratno djelovanje. U članku 90. stavku 5. Ustava iznimno je dopušteno povratno djelovanje i to samo pojedinih odredbi zakona iz posebno opravdanih razloga, koji u Prijedlogu zakona nisu naznačeni niti dodatno obrazloženi.

Vlada Republike Hrvatske naglašava kako se mirovinsko osiguranje financira iz doprinosa osiguranika iz plaće, odnosno osnovica, doprinosa poslodavaca na plaću i državnog proračuna Republike Hrvatske te da zbog prihvaćenog sustava obveznih doprinosa novčana primanja iz podsustava mirovinskog osiguranja utemeljenog na generacijskoj solidarnosti imaju javnopravnu narav. Iz uplate doprinosa proizlazi pravo osiguranika na osiguranje mirovine ili drugog mirovinskog primanja, prema određenom katalogu prava unaprijed određenog zakonom, a koji ovisi o gospodarskim mogućnostima i temelji se na tekućem financiranju aktivne generacije osiguranika. U skladu s navedenim proizlaze i obveze države koja daje ustavno jamstvo da će svakom tko ispunjava propisane uvjete, priznati pravo na mirovinu ili neko drugo zakonom predviđeno mirovinsko davanje i da će svakom korisniku tog prava redovito isplaćivati iznos odgovarajuće visine obračunate u skladu sa zakonom. Dakle, država jamči upravo onu razinu prava i pravodobnu isplatu ostvarenih davanja koja su pokrivena doprinosima, očekivanim trajanjem života, visini doprinosa, predvidivom broju korisnika i sl.

U Prijedlogu zakona u točki III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA navodi se kako je za provedbu potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu unutar razdjela Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, glave Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i to 120 milijuna kuna u 2021. i 270 milijuna kuna u 2022. Vlada Republike Hrvatske ističe da financijska sredstva potrebna za provedbu Prijedloga zakona nisu osigurana u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2021. godinu i projekcijama za 2022. i 2023. godinu te posebno naglašava kako je u sadašnjim uvjetima smanjene gospodarske aktivnosti u Republici Hrvatskoj, uzorkovane pandemijom koronavirusa i neizvjesnosti njezina trajanja, od iznimne važnosti sačuvati održivost javnih financija. Stoga, uzimajući u obzir značajni fiskalni učinak primjene ovoga Prijedloga zakona, isti nije moguće prihvatiti.

Slijedom svega navedenoga, Vlada Republike Hrvatske predlaže da se navedeni Prijedlog zakona ne prihvati.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Josipa Aladrovića i državne tajnike Majdu Burić i Dragana Jelića.

REPUBLICA HRVATSKA
2
PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

